

3.2.5. Przyjęte kryteria wyboru i hierarchizacja przedsięwzięć

Ochrona ekosystemów leśnych wiąże się w szczególności z utrzymaniem dobrej kondycji lasów gospodarczych, wprowadzenie różnorodności w monokulturach borów sosnowych, zorganizowaniem miejsc biwakowania dla turysty penetrującego ekosystem leśny (grzybiarz, myśliwy, wędkarz), określeniem tras umożliwiających penetrację turystyczną lasów – niezbędna współpraca na szczeblu gmina – zarządca lasu oraz prowadzeniem dodatkowych zalesień.

3.2.8. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej

- ☐ Przygotowanie programu zalesiania w oparciu o wykaz gruntów wypadających z produkcji rolnej,
- ☐ Zalesianie gruntów porolnych i gleb zdegradowanych,
- ☐ Prowadzenie zadrzewień śródpolnych (w gminach wykorzystanie środków gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej),
- ☐ Wzbogacanie składu gatunku sztucznych odnowień leśnych przy uwzględnieniu dostosowania do naturalnej mozaikowości siedlisk,
- ☐ Wzmoczenie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych,
- ☐ Włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu.

W latach 2004 – 2011 przewiduje się realizację następujących przedsięwzięć :

- ☐ wydawanie zezwoleń wyłącznie na uzasadnione wycinki drzew oraz konsekwentne stosowanie sankcji karnych w przypadku ujawnienia samowoli przy wycięciu drzew lub krzewów, a także ich zniszczeniu,
- ☐ opracowanie projektu zalesień, struktury nasadzeń, składu gatunkowego, formy zmieszania,
- ☐ podniesienie wskaźnika lesistości gmin przez stopniowe zalesianie terenów nie przydatnych dla rolnictwa,
- ☐ przygotowanie szczegółowego wykazu gruntów rolnych, które eliminowane będą z produkcji rolnej i zalesiane,
- ☐ wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych do zalesienia.

Podstawowe zadanie gminy w ramach programu to :

- ☐ określenie potrzeb i etapów zalesień oraz wielkości środków potrzebnych na realizację i pielęgnację upraw,
- ☐ wyznaczone powierzchnie gruntów porolnych przeznaczone do zalesień wykazać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- ☐ włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak 33

3.3. Ochrona gleb

3.3.1. Analiza stanu istniejącego

3.3.1.1. Problematyka gospodarowania nieruchomościami i planowania przestrzennego w kontekście racjonalnego wykorzystania ograniczonych zasobów terenu

Obszar gminy Dąbrowa Biskupia położony jest w większości na terenie wysoczyzny morenowej dennej – płaskiej i częściowo falistej charakteryzującej się niewielkimi deniwelacjami rzędu 2-5 m. Nachylenia są małe i nie przekraczają na ogół 2 – 3 % na terenach wysoczyzny płaskiej i do 5% w strefach występowania moreny falistej. Cały obszar gminy pokrywają utwory czwartorzędowe. Ich miąższość waha się w granicach 20 – 70 m.

Utwory czwartorzędowe należą do starszych faz zlodowacenia bałtyckiego. Zlodowacenie to pozostawiło gliny morenowe miąższości kilku – kilkunastu metrów. Gliny te zalegają na utworach interglacialnych lub glinach zlodowacenia środkowo – polskiego. Gliny są miejscami przedzielone piaskami interstadiału – miąższości kilku metrów. W obrębie wysoczyzny polodowcowej występują w przewadze gliny morenowe, niekiedy piaski zwałowe. Piaski fluwioglacjalne występują na znacznie mniejszych obszarach w obrębie wysoczyzny, w strefie kontaktowej z dolinami. Piaski te są na ogół przewiane i tworzą szereg wydym, pokrytych nielicznymi na terenie gminy zespołami leśnymi.

Najmłodsze utwory – holocenijskie zalegają w dolinach rzecznych i obniżeniach bezodpływowych. Są to mady i piaski rzeczne częściowo torfy. Na większej części terenu gminy występują w podłożu, pod utworami czwartorzędownymi, utwory trzeciorzędowe. Utwory trzeciorzędu starszego to tzw. iły toruńskie eocenu z wkładkami mułków. Trzeciorzęd młodszy reprezentują mioceńskie piaski drobne często z pyłem węgla brunatnego. Miąższość utworów piaszczystych wynosi 20 – 30 m. Strop utworów mioceńskich znajduje się na głębokości 60 – 80 m. Najmłodszymi utworami trzeciorzędowymi są tzw. iły poznańskie pliocenu.

Pod trzeciorzędem występują niekiedy utwory kredowe. Ich brak zanotowano m.in. w okolicach Radojewic. Ogólna miąższość tych utworów jest rzędu 180 m. Strop utworów jurajskich zalegających pod utworami kredy znajduje się na głębokości 120/130 m do ok. 175 m. Poza obszarem gminy w okolicach wysadów solnych występuje na głębokości kilku metrów.

Gmina Dąbrowa Biskupia ma charakter wiejski ze znaczą przewagą użytków rolnych. Gleby na terenie gminy posiadają korzystny poziom przydatności rolniczej. Przeważająca część powierzchni użytków rolnych ma odczyn obojętny i lekko kwaśny. Wysoki potencjał produkcyjny gleb ma wpływ na strukturę zasiewów. Dominującym kierunkiem produkcji roślinnej jest produkcja zbóż. Racjonalizacja gospodarowania, rozpad niektórych struktur spółdzielczych, proces reprivatyzacji, w tym zwrot części nieprawnie przejętych przez państwo gruntów, likwidacja państwowych gospodarstw rolnych powodują obecnie znaczące zmiany w strukturze obszarowej gospodarstw rolnych. Postęp technologiczny, mechanizacja prac i wdrożenie nowoczesnych metod gospodarowania spowodowały wzrost jednostkowych wydajności upraw. Obecnie obserwuje się stopniowe zmiany w strukturze władania gruntami spowodowane zbywaniem nieruchomości rolnych z zasobu Skarbu Państwa na rzecz rolników

indywidualnych oraz prywatyzacją zarządzania dotychczasowych wielkoobszarowych państwowych gospodarstw rolnych.

3.3.1.2. Tereny zdegradowane

Do obszarów zdegradowanych na obszarze gminy można zaliczyć tereny po przykładowych składowiskach odpadów, które jednak zostały zrekultywowane, na terenie gminy nie zarejestrowano obecności „dzikich składowisk”. Ponadto w miejscowości Stanomin zlokalizowany jest nieczynny mogilnik (składowisko niebezpiecznych odpadów, w którym znajdują się przeterminowane środki ochrony roślin). Opis dotyczący mogilnika w m. Stanomin zamieszczono w „Planie gospodarki odpadami gminy Dąbrowa Biskupia”. Mogilnik „Stanomin” objęty jest programem likwidacyjnym Wojewody Kujawsko-Pomorskiego (2005 – 2006 rok).

3.3.1.3. Tereny wymagające zabezpieczenia przed postępującą erozją spowodowaną czynnikami antropogenicznymi

Proces przeobrażania i niszczenia powierzchni ziemi przebiega nieustannie. Jeżeli jest wywołany przez siły przyrody – wodę, śnieg, lód, siły grawitacji – nazywany jest erozją geologiczną (naturalną). Jednak obok czynników przyrodniczych duży wpływ na kształtowanie się typologii gleb wywarła również działalność człowieka. W wypadku wspomaganie bądź inicjowania tego procesu przez działalność ludzi (nadmierny wyręb lasów, niszczenie szaty roślinnej, nieprawidłowa uprawa gruntów i dobór roślin uprawnych, odwadnianie bagien, itp.) mówi się o erozji gleb (przyspieszonej). Charakter i nasilenie procesów erozyjnych zależą głównie od rzeźby terenu, składu mechanicznego gruntu, wielkości i rozkładu opadów atmosferycznych oraz sposobu użytkowania terenu. Istotnym problem dotyczącym również gminę Dąbrowa Biskupia jest erozja wietrzna. Występuje na obszarach rolniczych, gdzie wiatr wywiewa wierzchnią warstwę próchniczą, powodując ubożenie gleby w ten składnik. Na skutek działań człowieka odczuwalny jest także proces stepowienia gruntów rolnych i leśnych. Dlatego też ważne jest wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych oraz budowa niewielkich stawów w obrębie dolin cieków.

3.3.2. Przewidywane kierunki zmian

Zarówno cele średniookresowe, priorytety, limity i okresy ich uzyskania wynikają z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów:

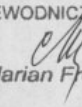
- Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010;
- Programu ochrony środowiska dla województwa kujawsko - pomorskiego lata 2002 – 2010;
- Strategii rozwoju dla województwa kujawsko - pomorskiego.

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym, powinno polegać na:

- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej,
- lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji,
- rekultywacji obszarów zdegradowanych.

Właściwa polityka ochrony gleb oprócz ww. punktów, będzie również uwzględniać racjonalne zużycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Gleby gminy Dąbrowa Biskupia są glebami o średniej zdolności retencji wody. Dla utrzymania optymalnego

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak

uwilgocenia i prawidłowego systemu odwadniania konieczna będzie budowa i odbudowa urządzeń melioracyjnych, małych urządzeń piętrzących oraz utrzymanie rowów i drenażu w dobrym stanie.

Ochrona gleb będzie również uwzględniać działania zapobiegające procesom erozji. Niezbędne będzie stosowanie zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych oraz stałe utrzymanie gleby pod pokrywą roślinną. Istotnym kierunkiem działań będzie wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR) oraz intensyfikacja edukacji ekologicznej rolników, mająca na celu uświadomienie konsekwencji nieprawidłowej gospodarki rolnej i wskazanie właściwych rozwiązań.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa spowoduje, że coraz silniej popierane będzie rolnictwo ekologiczne, które pozwala na zachowanie w krajobrazie naturalnych i półnaturalnych układów ekologicznych, co jest szczególnie istotne na obszarach o cennych walorach przyrodniczych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Rolnictwo ekologiczne, zwłaszcza połączone z turystyką stanie się szansą dla rolników indywidualnych.

Zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej należy odstępować od bezściółkowej hodowli bydła, propagując hodowlę ściółkową, dostarczającą obornika, ważnego składnika strukturotwórczego gleby. Poza tym preferuje on nawozy organiczne, które są naturalnym składnikiem środowiska i ich właściwe wykorzystanie zależy od naturalnych procesów przyrodniczych. Ważną formą rozwoju gminy, obok rolnictwa ekologicznego, będzie agroturystyka.

3.3.3. Przyjęte cele i priorytety wynikające z dokumentów rządowych

Cel średniookresowy do 2010 roku: Ochrona powierzchni ziemi, w tym powierzchni biologicznie czynnej i gleb przed degradacją. Cel realizowany będzie poprzez ochronę, rekultywację i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych, oraz likwidację mogilników (składowisk odpadów niebezpiecznych).

Priorytety do 2010 roku:

1. Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów.
2. Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych.
3. Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej.
4. Wdrażanie i propagowanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.
5. Podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb, przy zwróceniu szczególnej uwagi na nieodwracalność degradacji zasobów glebowych.
6. Wdrażanie systemu informacji umożliwiającego propagację sposobu produkcji zgodnego z Ustawą o rolnictwie ekologicznym.
7. Objęcie monitoringiem i rejestracją gleb, w których nastąpiły zmiany fizyczne, chemiczne i biologiczne wynikające z rodzaju i intensyfikacji eksploatacji oraz oddziaływania różnych negatywnych czynników.
8. Propagowanie sposobów ograniczających nadmierną eksploatację gleb oraz zasad postępowania przy użytkowaniu gleb zanieczyszczonych.
9. Identyfikacja zagrożeń i kontynuacja prac na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych.
10. Zabezpieczenie obszarów rolnych i leśnych przed procesem pustoszenia / stepowienia.
11. Zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych, która będzie wyłączona z produkcji i przeznaczona na inne cele.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Ffrontczak
Marian Ffrontczak

12. Ochrona i wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną.
13. Zalesianie gruntów marginalnych, nieprzydatnych do produkcji rolniczej.

Zadania na lata 2004 – 2007.

1. Prace nad oceną wartości naturalnego potencjału produkcyjnego gleb i ustalenie możliwości użytkowania gleb zgodnie z zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju - praca ciągła.
2. Prowadzenie rejestru gleb nadmiernie zanieczyszczonych i sposobu ich rekultywacji –praca ciągła.
3. Kompleksowa rekultywacja składowisk nie eksploatowanych wraz z ich zadrzewieniem i zakrzewieniem – sukcesywnie, w miarę możliwości finansowych.
4. Wdrażanie na terenach chronionych produkcji rolnej, zgodnej z prawem o rolnictwie ekologicznym.
5. Rozszerzanie prac badawczych i badawczo – rozwojowych wspierających poszukiwanie i stosowanie substytutów kopalin – praca ciągła lata 2004 – 2007.
6. Wspieranie rozwoju poszukiwania kopalin użytecznych – praca ciągła lata 2004 – 2007.

3.3.4. Lista przedsięwzięć wynikających z Programu Województwa

W Programie ochrony środowiska dla województwa kujawsko - pomorskiego wykazano, że gleby występujące w województwie dominują gleby użytkowane rolniczo (64,6% - 4 miejsce w kraju) oraz zalesione (22,3% - 14 miejsce). Charakterystyczną cechą województwa jest największy udział gruntów ornych wśród użytków rolnych (7,1%), co świadczy o wybitnie rolniczym charakterze obszaru. Najbardziej charakterystycznymi dla województwa typami gleb są gleby bielcowe i pseudobielcowe (przeważnie klasy od IVb do IIIa), gleby brunatne właściwe i wylugowane (przeważnie klasy od IIIa do I), czarne ziemie właściwe i zdegradowane, mady i gleby hydrogeniczne. Zawartość metali ciężkich i zanieczyszczenie tymi składnikami gleb na Kujawach jest stosunkowo niewielkie i kształtuje się głównie na poziomie zawartości naturalnej, nieznacznie z podwyższoną zawartością. Pola uprawne Kujaw są w niewielkim stopniu zanieczyszczone metalami ciężkimi i spełniają warunki dla produkcji bezpiecznej żywności.

3.3.5. Lista przedsięwzięć wynikających z Programu Powiatu

Celami rozwoju założonymi dla powiatu inowrocławskiego w zakresie ochrony gleb i rozwoju rolnictwa są: organizacja systemu edukacji ekologicznej i racjonalnego użytkowania gleb. Wiąże się to z szeroko rozumianą ochroną gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele, ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem, powodowanymi czynnikami antropogenicznymi i naturalnymi oraz rekultywacją gleb zdegradowanych. Szczególny nacisk należy położyć na edukację rolników w zakresie stosowania właściwych metod agrotechnicznych upraw oraz ograniczania niewłaściwej intensyfikacji produkcji rolnej. Działania inwestycyjne obejmują przede wszystkim różnego rodzaju prace rekultywacyjne oraz przywracanie do obiegu gospodarczego gleb zdegradowanych.

Cele i priorytety w zakresie ochrony gleb przedstawiają się następująco:

1. Tworzenie i aktualizacja rejestru gruntów zdegradowanych.
2. Realizacja programu odbudowy melioracji podstawowej i szczegółowej.
3. Współpraca z ODR oraz innymi organizacjami rolniczymi działającymi na rzecz efektywnego gospodarowania w rolnictwie.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak
Marian Frontczak

4. Doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego formacji Straży Pożarnej.
5. Realizacja działań na rzecz edukacji rolników w zakresie prawidłowego zagospodarowania obornika, gnojowicy i gnojówki w fermach zwierząt gospodarskich.
6. Podejmowania przedsięwzięć z zakresu rekultywacji gruntów zdegradowanych i przeznaczonych do rekultywacji.
7. Likwidacja istniejącego mogilnika.
8. Prowadzenie prac zalesieniowych na gruntach o niskiej przydatności rolniczej.
9. Prowadzenie działalności gospodarczej w rolnictwie zgodnie z zasadami określonymi w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej.
10. Propagowanie programu racjonalnego stosowania środków chemicznych w rolnictwie prowadzącego do powstrzymania degradacji gleb.
11. Program powstawania gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.
12. Opracowanie programu szkoleń podnoszących kwalifikacje rolnika i promującego nowe uprawy roślin dochodowych.

3.3.6. Lista przedsięwzięć własnych gminy

W zakresie ochrony gleb w programie ochrony środowiska przewiduje się następujące zadania do realizacji:

- ☐ Likwidacja „dzikich” składowisk odpadów.
- ☐ Likwidacja mogilnika w m.Stanomin.
- ☐ Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym, ochrony gruntów wartościowych dla rolnictwa.
- ☐ Wsparcie działań na rzecz prawidłowego zagospodarowania obornika, gnojowicy i gnojówki w fermach zwierząt gospodarskich.
- ☐ Modernizacja i doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego remiz OSP.
- ☐ Wdrożenie programów edukacji mieszkańców w zakresie m. in. stosowania chemikaliów, ich oddziaływania, wystąpienia poważnej awarii przemysłowej klęski żywiołowej.
- ☐ Podniesienie wskaźnika lesistości gmin przez stopniowe zalesianie terenów nie przydatnych dla rolnictwa.
- ☐ Zakładanie specjalnie zaprojektowanych i wykonanych pasów zadrzewień, zakrzaczeń i remiz śródpolnych w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk erozyjnych.
- ☐ Ustalenie granicy polno- leśnej.
- ☐ Optymalne używanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin.
- ☐ Rozwijanie segregacji i recyklingu odpadów celem ograniczenia ilości odpadów przeznaczonych do składowania.
- ☐ Udział w rozwoju zakładów przetwarzających surowce wtórne poprzez stabilizowanie poziomu dostaw.
- ☐ Modernizacja i odbudowa systemów melioracji szczegółowej.
- ☐ Bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku.
- ☐ Opracowanie i wdrożenie systemu unieszkodliwiania padłych zwierząt.
- ☐ Wsparcie rolników w zakresie prawidłowego zagospodarowania obornika, gnojowicy i gnojówki w fermach zwierząt gospodarskich.
- ☐ Systematyczne rozszerzanie zasięgu selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.
- ☐ Podejmowanie przedsięwzięć na rzecz eliminowania ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frątczak
Marian Frątczak

- Podjęcie działań na rzecz efektywnego zagospodarowania odpadów problemowych (niebezpiecznych, ogumienia pojazdów, wielkogabarytowych itp.).
- Remonty i odbudowa sieci melioracji podstawowych.
- Remonty i modernizacje systemów odprowadzania wód opadowych z dróg gminnych.

3.3.7. Przyjęte kryteria wyboru i hierarchizacja przedsięwzięć

Kryteria wyboru i hierarchizacji przedsięwzięć:

Priorytety ekologiczne w perspektywie do 2006 roku rozpatrywano z dwóch punktów widzenia. Pierwszy punkt - to priorytetowe komponenty (lub uciążliwości) środowiska, a drugi punkt widzenia - to priorytetowe przedsięwzięcia zmierzające do poprawy aktualnego stanu środowiska. Wśród najważniejszych kryteriów, branych pod uwagę przy formułowaniu priorytetów w skali gminy, należy wymienić:

- zadania i kierunki wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010;
- Zadania i kierunki wynikające z Programu ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2002 – 2010;
- Kryteria przyjęte w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego;
- Wymogi wynikające z obowiązujących przepisów;
- Wynegocjowane przez Polskę okresy przejściowe dot. implementacji dyrektyw UE;
- Dysproporcję pomiędzy stanem wymaganym a aktualnym;
- Szczególne potrzeby regionu (powiatu) w zakresie osiągnięcia rozwoju zrównoważonego;
- Likwidację lub zmniejszenie oddziaływania tzw. gorących punktów na środowisko i człowieka;
- Ponadlokalny wymiar przedsięwzięcia;
- Możliwość uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego;
- Obecne zaawansowanie inwestycji;
- Wielokrotna korzyść z tytułu realizacji przedsięwzięcia.

3.3.8. Obowiązki gminy

Do opracowania kompleksowych programów ochrony gleb przed nadmiernym ich zanieczyszczaniem na szczeblu gminnym niezbędnym będzie uwzględnienie dotychczasowych rozwiązań w zakresie gospodarki rolnej oraz kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych (dzikich wyrobisk, obszarów szkód pokopalnianych, „dzikich” składowisk odpadów, nielegalnych składowisk odpadów itp.) w rejonie każdej gminy oraz precyzyjne zdiagnozowanie stanu i zidentyfikowanie źródeł obecnych i potencjalnych zagrożeń na obszarze objętym programem. We wszelkich działaniach programowych należy uwzględnić poszczególne etapy:

- zgromadzenie danych wyjściowych;
- diagnoza stanu – zdefiniowanie problemów;
- określenie celów do osiągnięcia (założenia);
- wybór optymalnych rozwiązań;
- umiejscowienie w czasie i powiązane z niezbędnymi finansami propozycje sekwencji działań wykonawczych,
- w podstawowych zadaniach mających na celu ochronę gleb oraz poprawę ich jakości na terenie powiatu poprzez zaplanowane działania na obszarach gmin należy uwzględnić:

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak
Marian Frontczak 39

- określenie podstawowej struktury terenów w gminach;
- identyfikację terenów, które musiałyby zostać objęte ochroną ze względu na ich dużą wartość przyrodniczą i kulturową;
- rekultywację terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych;
- remonty dróg, których stan zagraża lub wpływa niekorzystnie na przylegające gleby;
- remonty i modernizację sieci melioracyjnych;
- rozwój turystyki i agroturystyki;
- rozwój rolnictwa ekologicznego;

3.4. Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych

3.4.1. Analiza stanu istniejącego

Złoże kopalin

Na terenie gminy Dąbrowa Biskupia nie udokumentowano złóż kopalin podstawowych oraz pospolitych. Ilość oraz rozmieszczenie złóż kruszywa (wg stanu na 30 czerwiec 2003 r.) przedstawia się następująco :

Złoże Konary (złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie w kat. C2 , nieeksploatowane) :

- zasoby w tys. ton (stan 31.12.2001 r.) geologicznie bilansowe – 198

Złoże Konary I (złoże zagospodarowane , eksploatowane, koncesja wydana przez Wojewodę):

- zasoby w tys. ton (stan 31.12.2001 r.) geologicznie bilansowe – 66,
- wydobycie w tys. ton w 2001 r. – 2.

Wody podziemne

Na terenie powiatu inowrocławskiego poziomy wodonośne występują w trzech różnowiekowych wydzieleniach litostratygraficznych:

- poziom czwartorzędowy – wykształtowany w formie piaszczysto – żwirowych struktur pradolinnych, międzymorenowych oraz doliny kopalnej,
- poziom trzeciorzędowy- zbudowany z warstwy piasków (głównie drobnoziarnistych i mułkowatych) wieku miocenijskiego ,
- poziom mezozoiczny- zbudowany z wapieni i margli wieku górnokredowego.

Poziomy wodonośne można ująć w dwa systemy klasyfikacyjne:

- Główne Użytkowe Poziomy Wodonośne (GUPW),
- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)- rozległe piaszczysto – żwirowe struktury wodonośne, często o rozprzestrzenieniu regionalnym i dużej wodonośności.

System Głównych Użytkowych Poziomych Wodonośnych tworzony jest przez:

- system czwartorzędowy zalegający w zależności od genezy poziomów wodonośnych, na głębokościach od kilku do kilkudziesięciu metrów,
- system trzeciorzędowy zalegający na głębokości od 30-40 m do ponad 100 m ppt,
- system mezozoiczny (kreda górna)

Możliwości zagospodarowania wód podziemnych pod względem wydajności typowego ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Dąbrowa Biskupia można scharakteryzować jako niską.

Przegląd danych związanych z możliwością ujmowania wód podziemnych, zaopatrywania gmin w wodę oraz eksploatacji kopalin

Litologia i zaopatrzenie w wodę

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak

Niżej przytoczone dane pochodzą z *Programu gospodarki wodnej na terenie gminy Dąbrowa Biskupia*, Bydgoszcz 2002r.

Charakterystyka gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.

Mieszkańcy 25 wsi korzystają z wodociągu. Woda dla celów socjalno-bytowych i gospodarczych ujmowana jest i uzdatniana na urządzeniach w sześciu stacjach:

- **ujęcie wodociągowe w Parchaniu**, zaopatruje wsie w gminie Dąbrowa Biskupia: Parchanie, Parchanki, Modliborzyce, Brudnia, Stanomin, Wola Stanomińska, Mleczkowo; w gminie Gniewkowo: Gąski, Lipionka, Szpital. Z ujęcia tego korzysta również gmina Inowrocław: Marcinkowo, Słońsk, Balin, Jacewo, Turzany,
- **ujęcie wodociągowe w Dąbrowie Biskupiej**, zaopatrujące wsie: Dąbrowa Biskupia, Przybysław, Chróstowo, Walentynowo, Chlewiska, Nowy Dwór,
- **ujęcie wodociągowe w Wonorzu** zaopatruje: Wonorze, Ośniszczewko, Ośniszczewo, Zagajewiczki, Żyroławice gmina Gniewkowo, Zagajewice
- **ujęcie wodociągowe w Radojewicach**: Radojewice, Pieczyska, Pieranie, Sobiesierne, Dziewa, Konary, Niemojewo,
- znajdują się także dwie stacje uzdatniania wody w miejscowościach Dziewa i Głojkowo. Stacja w Dziewie jest obecnie wyłączona z eksploatacji. Zakładowa hydrofornia w Głojkowie zaopatruje w wodę wieś Bąkowo i Głojkowo.

W części południowej gminy znajdują się także dwie stacje uzdatniania wody położone w miejscowościach Dziewa i Głojkowo.

W gminie Dąbrowa Biskupia znajdują się wysypisko odpadów oraz oczyszczalnia ścieków. Większość mieszkańców odprowadza ścieki do zbiorników bezodpływowych, skąd wywożone są do oczyszczalni. Dotychczasowe przykładowe oczyszczalnie zlokalizowane w miejscowościach:

- ☐ Sobiesierne,
- ☐ Bąkowo,
- ☐ Radojewice,
- ☐ Modliborzyce,

zostały zlikwidowane. Wyjątkiem jest eksploatowana oczyszczalnia ścieków w Parchaniu, na którą kierowane są i oczyszczane ścieki z Domu Pomocy Społecznej. W ostatnich latach realizowany jest program budowy sieci kanalizacji sanitarnej mający na celu skanalizowanie całej gminy i odprowadzenie ścieków do gminnej oczyszczalni. Układ istniejącej sieci kanalizacyjnej przedstawia się następująco:

do oczyszczalni dopływają ścieki systemem kanalizacji ciśnieniowej z miejscowości Dąbrowa Biskupia, oraz z części północnej - Stanomin, Ośniszczewko i Wola Stanomińska, a także z części południowej - Przybysław, Bąkowo, Pieranie, Sobiesierne. Ścieki odprowadzane z Dąbrowy Biskupiej oraz z części południowej gminy, sprowadzane są do przepompowni centralnej PC, skąd przetłaczane są na oczyszczalnię.

Magistralne sieci wodociągowe. Koncepcja rozbudowy wodociągowej na terenie gminy.

Teren gminy został w sposób naturalny podzielony obszarem zalesionym i Kanałem Parchańskim na część północną i południową. W części środkowej obszaru gminy - wschodniej, leży wieś Dąbrowa Biskupia. Układ sieci wodociągowej obszaru północnego i południowego gminy jest symetryczny i łączy się wodociągiem w 110 w rejonie wsi Dąbrowa Biskupia. W układach obszaru północnego i południowego gminy zlokalizowane są miejscowości o stosunkowo gęstej zabudowie.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak
Marian Frontczak

Sieci magistralne

Sieć magistralna obejmująca część północną przebiegającą następującą trasą:

- PARCHANIE - MODLIBORZYCE - rozdzielenie sieci na trasy: WONORZE, OŚNISZCZEWKO,
- STANOMIN, oraz - BRUDNIA - STANOMIN - DĄBROWA BISKUPIA.

Sieć magistralna obejmująca część południową przebiega następującą trasą:

- RADOJEWICE - SOBIESIERNIE - PIERANIE - BĄKOWO - PRZYBYŚLAW - DĄBROWA BISKUPIA.

Sieć magistralna obejmująca miejscowość Dąbrowa Biskupia przebiega następującą trasą:

- „DĄBROWA BISKUPIA „WSCHÓD - ZACHÓD”.

Obecnie istniejąca promienista sieć zaopatrzenia w wodę jest zarówno z punktu widzenia hydraulicznego jak i pewności zaopatrzenia w wodę odbiorców bardzo niekorzystna gdyż:

- spadki hydrauliczne na sieci magistralnej nie połączonej wzajemnie powoduje wystąpienie dużych różnic ciśnień w poszczególnych punktach,
- przewody magistralne takiej sieci wymagają dużych średnic ze względu na ciśnienia i starty,
- w razie awarii na przewodzie magistralnym duży obszar i duża ilość mieszkańców pozbawiona jest wody.

Proponowany układ rozbudowy ujęć wody i sieci magistralnej.

Docelowo założono istnienie dwóch ujęć wody:

- Parchanie,
- Dąbrowa Biskupia (modernizacja + budowa zbiornika retencyjnego o pojemności 100m³).

Sieć wodociagową należy rozbudować w celu realizacji pierścieniowego (obwodowego) układu zasilania miejscowości. Układ ten posiada następujące zalety:

- zapewnia niezakłóconą ciągłą dostawę wody w sytuacjach awarii sieci dosyłowej,
- wzajemne powiązanie przewodów magistralnych i rozdzielczych stwarza bardzo dobre warunki przepływu wody i wyrównania ciśnienia,
- oszczędne i ekonomiczne gospodarowanie średnicami rurociągów, a tym samym obniżenie kosztów budowy i eksploatacji sieci.

Charakterystyka warunków geologicznych i hydrogeologicznych na terenie gminy.

Położenie geograficzne, morfologia.

Gmina Dąbrowa Biskupia położona jest we wschodniej części powiatu inowrocławskiego. Od strony północnej graniczy z Gminą Gniewkowo, od zachodu z Inowrocławiem, od południa z Kruszwicą. Gminy przylegające od strony wschodniej należą do powiatu aleksandrowskiego, a są to: Zakrzewo, Koneck, Aleksandrów Kujawski.

W podziale Polski na jednostki fizyczno - geograficzne według prof. Jerzego Kondrackiego („Geografia Regionalna Polski” Wyd. PWN-Warszawa 1998 r.) Gmina położona jest na obszarze Równiny Inowrocławskiej (315,55) stanowiącej subregion Pojezierza Wielkopolsko - Kujawskiego (315,5). Teren ten stanowi płaską wysoczyznę morenową położoną na północ od Pojezierza Kujawskiego, na południe od Kotliny Toruńskiej i wschód od Pojezierza Gnieźnieńskiego. Granicę pomiędzy wymienionymi jednostkami stanowi dolina Noteci od wypływu z Gopła, po Łabiszyn. W południowej części równinę przecina ze wschodu na zachód Dolina Bachorza, z przekształconym w kanał dawnym ciekiem naturalnym. Szerokość jej i strome stoki wymownie świadczą, że

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak
Marian Frontczak

stanowiła szlak intensywnego odpływu wód fluwioglacjalnych. Małe nachylenie powierzchni terenu i słaby drenaż naturalny, spowodowały powstanie gleb bagiennych z kilkudziesięciocentymetrową miąższością poziomu próchniczego o czarnym zabarwieniu. Żyzność gleb zbliżonych właściwościami do czarnoziemów stepowych sprawia, że jest to region typowo rolniczy. Ponieważ rejon ten znajduje się w cieniu opadowym wzniesień pojeziernych na NW i W, ma najniższy w Polsce średni opad roczny, około 500 mm, dlatego mimo dobrych gleb stanowi to czynnik bardzo niekorzystny. Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, w centralnej jej części, występuje płat piasków akumulacji fluwialnej gdzie utworzono dwa rezerваты:

- „REJNA” (5,8 ha) obejmujący bór sosnowy z wiśnią karłowatą,
- „BALCZEWO” (24,4 ha) - miejsce lęgowe i żerowisko ptaków wodnych i bagiennych.

Ośią terenu gminy Dąbrowa Biskupia jest Kanał Parchański, którego wody odprowadzane są w kierunku wschodnim do rzeki Tażyny- dopływ Wisły.

Część terenu odwadniana jest przez cieki płynące w kierunku południowym, do Kanału Bachorza Duża i Bachorza Mała - zlewnia Noteci.

Rzędne wysokościowe w obrębie Równiny Inowrocławskiej mieszczą się w granicach 80 - 100 m, w obrębie Gminy Dąbrowa Biskupia są podobne.

Dość monotonną rzeźbę terenu urozmaicają liczne rowy naturalne i sztuczne, z przewagą tych ostatnich oraz drobne oczka wytopiskowe, w większości zarastające. Jedną z takich form wytopiskowych, jednocześnie największą na terenie Gminy znajduje się koło miejscowości Sobiesierne.

Hydrografia.

Sieć hydrograficzna w Gminie Dąbrowa Biskupia jest dobrze rozwinięta, duży udział mają rowy melioracyjne. Największą taką budowlą jest Kanał Parchański z centralnej części Gminy zasilający zlewnię Wisły. Z południowych rejonów następuje odpływ do Kanału Bachorza Duża i Bachorza. Mała w zlewni Noteci. Brak jest zbiorników wód powierzchniowych w postaci jezior; zarośnięte ich pozostałości w formie płytkich wytopisk po bryłach martwego lodu, stanowią obszary zabagnione.

Zarys budowy geologicznej.

W podziale Polski na jednostki strukturalne według prof. Pożaryskiego, Gmina Dąbrowa Biskupia położona jest w centralnej części Antyklinorium Pomorskiego, stanowiącego, południową część Antyklinorium Kujawsko-Pomorskiego. W rejonie tym brak jest pełnego profilu utworów kredowych, występuje tylko kreda dolna oraz osadów trzeciorzędowych-pliocenów. Pozostałe ogniwa stratygraficzne są zachowane.

Czwartorzęd budują osady holocenu i plejstocenu. Pierwsze z nich to poziom próchniczy oraz osady organiczne w postaci torfów, namulów i inów w rejonach zarastających oczek wytopiskowych oraz dolin rzecznych. Osady plejstoceniowe stanowi kompleks osadów spoistych w postaci glin osiagających miąższości 17-24,0 m maksymalnie do 35,0 m oraz piaski. Poniżej warstwy glin występują osady piaszczyste; miąższość ich jest różna, od kilku do kilkunastu metrów. Miąższość czwartorzędu wynosi około 60-80 m. Niewielki udział mają takie osady jak mulki, ily.

Trzeciorzęd budują ily, węgle brunatne i piaski burowęglowe, pliocenu brak. Głębsze podłoże tworzą kolejno osady kredy dolnej, jury i triasu. Strop mezozoiku występuje na niewielkich głębokościach, lecz bardzo różnych; od około 90.0 do 130.0 m. Osady kredowe z osiowej partii Antyklinorium w różnym stopniu uległy zerodowaniu w czasie wypiętrzania się tej struktury. Wypiętrzaniu towarzyszyły procesy halokinetyczne, ich efektem są wysady solne; Kłodawa, Góra, Inowrocław. Grunty czwartorzędowe

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frątczak
Marian Frątczak

występujące na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, poza organicznymi w dolinach rzek i zarastającymi zbiornikami, charakteryzują się dobrymi parametrami geotechnicznymi pozwalającymi na posadowienia bezpośrednie.

Warunki hydrogeologiczne.

Warunki hydrogeologiczne na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia zostaną scharakteryzowane na podstawie danych z dokumentacji hydrogeologicznych otworów studziennych, pracujących na ujęciach komunalnych na terenie Gminy. Przedstawione zestawienie, w powiązaniu z profilami geologicznymi otworów studziennych podanymi na oryginalnych kartach dokumentacyjnych, pozwala na sprecyzowanie następujących wniosków dotyczących charakterystyki budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych w gminie Dąbrowa Biskupia.

Pod warstwą utworów holoceniowych, wykształconych jako poziom próchniczny glebowy, mady lub seria organiczna na terenach bagiennych, występuje kompleks utworów spoistych, słabo przepuszczalnych, w postaci glin o różnym stopniu spiaszczenia. Warstwa ta ma charakter ciągły, a jej miąższość wynosi od 17,0 m w Radojewicach do 27,0 m w Dąbrowie Biskupiej. W obrębie tej warstwy występują drobne przewarstwienia piaszczyste nieprzekraczające 2,0 m. Sporadycznie w stropie plejstocenu występują piaski, ich miąższość nie przekracza 0,30 - 0,80 m. Miąższość warstwy wodonośnej ujmowanej do eksploatacji na ujęciach wodociagowych jest różna, generalnie rzędu kilkunastu metrów, do ponad dwudziestu (w Wonorzu nie została przewiercona, w Parchaniu w otworze nr 3 poniżej 29,0 m występują nadal piaski, stąd można zakładać, że dwie pierwsze studnie ujmują górną część wodonośną).

Parametry hydrogeologiczne plejstoceniowej warstwy wodonośnej są korzystne, wydatki jednostkowe (ilość uzyskanej wody na 1 m depresji) wahają się średnio od 4,46 - 9,6 m³/h/1mS, wartość najwyższą uzyskano w studni nr 3 w Parchaniu, gdzie wyniosła 15,90 m³/h/1mS. Drugim parametrem charakteryzującym warstwę wodonośną jest współczynnik filtracji, jego wartość zawarta jest w granicach 0,0001224-0,0004834 m/s.

Poza podwyższoną ilością związków żelaza w granicach 0,8 - 4,00 mg/dm³ Fe i manganu 0,08 do 0,30 mg/dm³ Mn, pozostałe parametry nie odbiegają od obowiązujących normy dla wód pitnych i na potrzeby gospodarcze (Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie warunków, jakim powinna odpowiadać woda do picia i na potrzeby gospodarcze, woda w kąpieliskach oraz zasad sprawowania kontroli jakości wody przez organy Inspekcji Sanitarnej - Dz.U.2002 Nr 203, poz.1718).

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w gminie Dąbrowa Biskupia:

- Modernizacja ujęcia wody w m. Dąbrowa Biskupia polegająca na:
 - przebudowa instalacji technologicznej uzdatniania wody (pełna automatyzacja procesu uzdatniania i regeneracji złoża filtracyjnego) oraz budowa dwóch zbiorników retencyjnych o pojemności 200 m³
- Modernizacja ujęcia wody w m. Parchanie polegająca na:
 - w miejsce pompowni II° instalacja nowoczesnego zestawu hydroforowegoysterowanego w funkcji ciśnienia wody w sieci (pozwoli to zaoszczędzić do 50% zużywanej obecnie energii elektrycznej), instalacja zaworów odpowietrzających (pozwoli to zaoszczędzić do 30% ujmowanej wody zużywanej obecnie na potrzeby własne stacji).

Realizacja powyższego układu zaopatrzenia w wodę pozwoli na:

- niezależne zasilenie w wodę większości miejscowości nawet w wypadku awarii sieci magistralnej,

- modernizacja stacji uzdatniania i systemów pompowych pozwoli na równomierne rozłożenie i podział obszarów zasilania w wodę w następujący sposób:
 - Ujęcie wody Parchanie - zasilanie w wodę północnych regionów gminy
 - Ujęcie wody Dąbrowa Biskupia - zasilanie w wodę Dąbrowy Biskupiej i okolic wsi oraz części wschodniej i południowej gminy.

WNIOSKI KOŃCOWE

1. Programem rozbudowy i modernizacji istniejącego systemu ujmowania, uzdatniania i przesyłania wody przeznaczonej dla celów pitnych i potrzeb gospodarczych należy objąć zarówno rozbudowę sieci magistralnych jak i ujęć wody. Wsie, w których zlokalizowano gminne ujęcia wody i studnie publiczne winny być objęte przede wszystkim ochroną zasobów wody. Zadanie to winno stać się jednym z priorytetowych działań porządkowania gospodarki wodno-ściekowej.
2. Istotnym czynnikiem jest zbieranie danych w zakresie ilości uzdatnianej wody oraz prowadzenia archiwizacji zużycia wody w celu racjonalnej eksploatacji rozwijającej się sieci użytkowników. Ten cel musi zostać zrealizowany przez montaż przepływomierzy elektromagnetycznych z pełnym zakresem przechowywania danych w celu prowadzenia odczytów i ich archiwizacji.
3. Czynności rejestracyjne muszą być czynnikiem do wprowadzenia gminnej regulacji prawnej dotyczącej opłat za podłączenie do sieci i doprowadzenia wody.
4. Ujęcia wody, pompownie i studnie awaryjne należy wyposażać w przyłącza energetyczne dla zasilania pompowni z agregatu prądotwórczego (na wypadek awarii systemu zasilania podstawowego). Należy Rzs stacji i studni wyposażać w przyłącza energetyczne dla zasilania z agregatu prądotwórczego.
5. W stacjach uzdatniania wody należy wprowadzić system podwójnego niezależnego systemu zasilania energetycznego.
6. Aktualizacji i przeglądów należy poddać istniejące ujęcia wody pod względem zarówno zgodności ujmowanej wody z decyzjami aktualnych pozwoleń wodnoprawnych jak i ochrony ujęć wody poprzez weryfikację i stworzeniu stref ochrony pośredniej ujęć wody zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3.4.1.1. Odzwierciedlenie problemu w planach zagospodarowania przestrzennego

Zagadnienie właściwego gospodarowania zasobami naturalnymi w tym wodami powierzchniowymi, podziemnymi oraz kopalinami zapisane jest jako priorytetowe zadanie w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju kraju i regionów. Szczególną rangę ma ochrona przed zanieczyszczeniem i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Cele te zawarte są w obowiązujących dokumentach:

- *Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,*
- *Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego,*
- *Strategia rozwoju dla województwa kujawsko-pomorskiego.*

Omawiana problematyka znajduje również odzwierciedlenie w planistycznych opracowaniach gminnych jednak w zakresie bardzo zróżnicowanym. Tematyka ta wymaga ujednolicenia formy i uściślenia danych szczególnie dotyczących zestawienia zbiorczego dla każdej gminy danych dotyczących wielkości określonych w dokumentacjach hydrogeologicznych zasobów wód podziemnych (zasoby eksploatacyjne i dyspozycyjne), wielkości poborów wód wg pozwoleń wodnoprawnych i faktyczne pobory wód.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak

3.4.1.2. Problem nie użytkowanych studni i ujęć wody

Nie użytkowane studnie i ujęcia wody powinny być poddane przeglądowi mającemu na celu:

- ocenę sprawności studni lub ujęcia,
- dokumentowanie analizy potrzeby istnienia studni lub ujęcia w kontekście dokonanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym danego obszaru oraz zmian skali wykorzystania wód podziemnych,
- dokonanie analizy jakości ujmowanej wody.

W wyniku opisanych wyżej działań powinna być podjęta świadoma decyzja o pozostawieniu studni czy ujęcie do dalszej eksploatacji lub zdecydowanie o likwidacji nieczynnych i niesprawnych studni. Przy podejmowaniu decyzji należy uwzględnić fakt, iż nieczynne i niesprawne studnie stanowią zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Likwidacja studni i ujęć powinna być dokonywana z zachowaniem procedur wynikających z ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

3.4.1.3. Problematyka rekultywacji terenów poeksploatacyjnych

Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych jest obowiązkiem przedsiębiorcy wydobywającego kopalinę i przeprowadzana jest zgodnie z wyznaczonym jej kierunkiem i pod nadzorem Okręgowego Urzędu Górniczego. Godnym podkreślenia jest, że właściwie przeprowadzona rekultywacja przy niewypelnianiu wtórnym wyrobiska eksploatacyjnego, prowadzi do powstania stawów, terenów nowozalesionych lub gruntów rolnych o wyższej, niż sprzed eksploatacji, klasie bonitacyjnej. Rekultywacja tak wykonana nie stanowi zagrożenia dla środowiska, lecz wręcz odwrotnie powoduje podniesienie jego walorów zarówno przyrodniczych jak i krajobrazowych czy gospodarczych. W tym zakresie w pełni znajduje zastosowanie zasada zrównoważonego rozwoju.

3.4.2. Przewidywane kierunki zmian

W zakresie eksploatacji kopalin i poszukiwania nowych złóż aktywizacja działań w tym zakresie uzależniona jest od sytuacji rynkowej i gospodarczej kraju i regionu. Przewiduje się kontynuację poszukiwania złóż kopalin pospolitych. Zainteresowanie przedsiębiorców poszukiwaniem i eksploatacją kopalin pospolitych zależy od aktywizacji gospodarczej rynków lokalnych i inwestycji infrastrukturalnych głównie w zakresie budownictwa i drogownictwa. Istotnym zatem jest promowanie na szczeblach gmin i powiatu działań powodujących zwiększenie zapotrzebowania rynku na kopaliny pospolite – głównie kruszywa naturalne surowce do produkcji wyrobów ceramiki budowlanej oraz torfów dla potrzeb ogrodnictwa i rolnictwa. Przewiduje się większe zainteresowanie gminy ustalaniem właściwych kierunków, z punktu widzenia unikania zagrożeń dla jakości wód podziemnych, rekultywacji wyrobisk powstających po odkrywkowej eksploatacji kopalin.

W zakresie gospodarowania wodami podziemnymi przewiduje się:

- umiarkowany wzrost zużycia wód podziemnych dla celów komunalnych,
- dążenie do minimalizacji wykorzystywania wód podziemnych do celów przemysłowych, zgodnie z obowiązującą zasadą stosowania wodooszczędnych technologii produkcji w przemyśle,
- aktywizację działań zmierzających do ustanawiania stref ochronnych ujęć, z których woda pobierana jest do celów komunalnych, na podstawie procedur wynikających z ustawy – prawo wodne i ustawy- prawo geologiczne i górnicze,
- podejmowanie zdecydowanych działań mających na celu likwidację źródeł zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych i gruntów.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marian Frontczak
Marian Frontczak

3.4.3. Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Termin realizacji 2004 – 2005

- Kontrola szczelności i likwidowanie szamb, założenie ich rejestru
- Aktywizacja działań zmierzających do ustanawiania stref ochronnych ujęć wód podziemnych właściciele ujęć/gminy

Termin realizacji 2004 – 2011

- Kontrola szczelności i likwidowanie szamb, założenie ich rejestru Ujęcie ustanowionych stref ochronnych ujęć wód podziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
- Budowa „przydomowych” oczyszczalni ścieków, kanalizacji sanitarnych i deszczowych,
- Racjonalizacja wykorzystania kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego
- Propagowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej polegającej na stosowaniu właściwych dawek nawozów sztucznych i naturalnych ODR
- Modernizacja sieci wodociagowych celem eliminacji starych, przestarzałych i nieodpowiadających normom sanitarnym instalacji wodociagowych, co pozwoli na zmniejszenie strat wody, a tym samym racjonalizację wykorzystania zasobów wód podziemnych
- Wspólna, dla potrzeb kilku gmin, budowa Centrum Gospodarki Odpadami, uwzględniająca aktualne wymogi w tym zakresie gminy
- Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych, zweryfikowanie ich zasobów eksploatacyjnych i danych dotyczących poborów, co pozwoli na zebranie aktualnych danych do bilansu wodno – gospodarczego województwa
- Racjonalna gospodarka studniami głębinowymi -likwidacja nieczynnych ujęć wody
- Utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych wodociągów komunalnych
- Likwidacja zbiorników na ścieki bytowe powstałych w nieeksploatowanych studniach kopanych
- Opracowanie programu likwidacji nieczynnych, niesprawnych ujęć wód podziemnych

PRZEWODNICZĄCY RADY

MF
Marian Frontczak

4. Cele, priorytety i przedsięwzięcia, inwestycyjne i pozainwestycyjne, konieczne do realizacji w perspektywie wieloletniej, w sferze zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii

4.1. Zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności gospodarki

4.1.1. Analiza stanu istniejącego

4.1.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Źródłem wody pitnej dla gminy Dąbrowa Biskupia są ujęcia wodociągów grupowych. Woda dostarczana jest z wodociągów grupowych, wiejskich, zakładowych i indywidualnych ujęć zlokalizowanych na poszczególnych działkach. Gmina Dąbrowa Biskupia zwodociągowana jest w 100%. Łączna wydajność ujęć wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i stacji wodociagowych wynosi 356 000,00 m³/rok.

Zużycie wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w gospodarstwach domowych systematycznie zwiększa się. W roku 1990 zużycie wody wynosiło 24,4 m³/rok/1mieszkańca. W roku 1994 zużycie wody wynosiło już 30,9 m³/rok/1 mieszkańca a w 1997 zużycie wody w gminie wzrosło do 40,9 m³/rok/1 mieszkańca. Z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia z ujęciem we wsi Dąbrowa Biskupia i Radojewice wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Dąbrowa Biskupia, Chlewiska, Walentynowo, Chrostowo, Przybysław, Bąkowo, Pieranie, Sobiesierne i Radojewice. Z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia z ujęciem we wsi Parchanie wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Parchanie, Parchanki, Gąski (gmina Gniewkowo), Rejna, Modliborzyce, Brudnia, Stanomin, Wola Stanomińska i Mleczkowo. Z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia z ujęciem we wsi Wonorze wodę otrzymują mieszkańcy wsi Wonorze, Zagajewice, Żyroslawice (gmina Gniewkowo), Ośnischczewko, Zagajewiczki, Ośnischczewo. Z wodociągu zakładowego z ujęciem we wsi Dziewa wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Dziewa i Konary. Z wodociągu zakładowego z ujęciem we wsi Głojkowo wodę otrzymują mieszkańcy wsi Głojkowo i Bąkowo.

4.1.1.2. Odprowadzenie ścieków

We wsi gminnej Dąbrowa Biskupia pracuje oczyszczalnia ścieków. Obsługuje ona wieś gminną oraz 8 innych wsi.. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna. Zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym (znak OSR-6223- III/10/2001 z dnia 24.08.2001r ważnym do 31.08.2006 r.) jej docelowa przepustowość wynosi $Q_{\max d} = 332,1 \text{ m}^3/\text{d}$ oraz $Q_{\text{śrd}} = 245 \text{ m}^3/\text{d}$. Przepustowość rzeczywista wynosi 170 m³/d.

Funkcjonuje również mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy Domu Pomocy Społecznej w Parchaniu.

4.1.1.3. Melioracje

Gmina Dąbrowa Biskupia ma 10758 ha użytków rolnych, w tym 9635 ha to grunty orne a 1123 ha to użytki zielone. W gminie występuje melioracja podstawowa i są to następujące ciekły: Kanał Parchański, Kanał Bachorza Mała, Kanał Bachorza Duża.